

Účastníci Maratonu půlnočního slunce a jejich felicie na cestě Švédskem a Norskem

Muzeum VOLVO v Göteborgu

Továrna Volvo byla založena v Göteborgu v roce 1927 a tamtéž se nachází i její nové muzeum. Stojí v blízkosti přístavu a je obklopeno továrními halami samotné automobilky. Rozsáhlá výstava dokumentující historii švédské firmy je koncipována jako zážitková scénérie, auta jsou obklopena dobovým dekorem a upomínkovými předměty. Chronologické uspořádání exponátů zaručuje dobrou orientaci a jejich přesný popis se koncentruje na nejdůležitější technická i historická fakta.

Zakladatelé automobilky

Jako první upoutá návštěvníky bronzové sousoší zakladatelů. Larson a Gabrielson byli dobrými přáteli již od mládí a později se oba stali i spolupracovníky u firmy SKF vyrábějící ložiska. Společně se rozhodli v rámci mateřské firmy založit výrobu automobilů. Pro jednání s majitelem byli dobře vybaveni. Gabrielson byl vzdělaným ekonomem a zdatným obchodníkem, Larson inženýrem a designérem

Sten-Ake Lyngstam představuje zakladatele Volva

se zkušenostmi z Anglie, kde se podílel na vývoji motoru Moris. Tehdejší majitel SKF souhlasil také proto, že díky nové myšlence lépe využije stávajících prostorů továrny.

Název firmy byl vybrán podle latinského „já jedu“ – volvo. První auta s označením ÖV4 opustila brány továrny v roce 1927. Jednalo se o relativně jednoduchou konstrukci, podle amerického vzoru s důrazem na švédskou kvalitu a odolnost v provozu. Úspěch auta zvaného „Jakob“ vedl již záhy k založení další továrny Volvo, a to ve Finsku.

Jak vzniklo logo?

Mezinárodním označením vysoce kvalitní oceli je přeškrtnutý kroužek a právě tento symbol používala firma pro světoznámá ložiska. Bylo tedy nabíledni, že i auto, pocházející z této kovárny, bude označeno obdobně. Zajímavé je i vysvětlení, proč se firemní znak na chladiči vyvinul z kroužku a šípů na dlouhou lištu „přeškrtnutý“ chladič s kroužkem uprostřed: přiletování chromovaného odznaku na mosazný chladič se ukázalo jako problematické, nedrželo a odznak z chladiče padal. Diagonální lišta vedená přes chladič tedy tento problém natrvalo vyřešila.

Skromní podnikatelé Gabrielson a Larson měli po celou dobu jednu společnou kancelář, kterou nikdy nepřestavěli, a tak je v muzeu instalován „originál“. Společně trávili i svůj volný čas – na golfových turnajích se oba ředitelé střídali ve vítězstvích – a přáteli zůstali až do smrti.

Návštěva expozice

O naši předem ohlášené návštěvě z Česka se dozvěděl i ředitel muzea Sten-Ake Lyngstam a nenechal si ujít příležitost provázet nás muzeem osobně. K téměř každému autu znal nějakou tu zajímavost navíc. Protože se zná se švédským králem, rozpovídal se i o vzácném volvu, které dostal král jako dárek k padesátinám, což bylo současně v okamžiku padesátého výročí značky. Král s autem každoročně vyráží do ulic a tradičně s ním zahajuje tzv. Královskou rally.

Předválečná volva zažila obdobný vývoj jako auta ve zbytku Evropy. Každá továrna se tehdy trochu přizpůsobovala americké módě, a tak strojívala své modely vyšší třídy do „amerických“ karoserií, samozřejmě ve zmenšeném formátu. Aerodynamické prvky se na volvech též objevovaly, aniž by ale zaznamenaly úspěch. Na svou dobu byly zabudované reflektory velmi pokrokové, ale konzervativní švédští kupci takové auto prostě nechtěli. Jedním z argumentů

PV 36 zvaná Carioca s aerodynamickými prvky a zapuštěnými reflektory

Sten-Ake hrdě ukazuje na typ ÖV 4 zvaný Jakob. S motorem 28 koní dosahoval rychlosti 90 km/h

bylo – proč šetří na krásných chromových reflektorech? A tak se zase na pár let vrátil na blatníky volva montovaný reflektor.

Typ PV 36 (zvaný Carioca) byl sice milníkem v historii stavby bezpečných karoserie, ale přesto se nestal komerčně úspěšným. Lisovaná celooceťová konstrukce byla nárazuvzdorná a platila za téměř nezničitelnou. Silný šestiválec, náročné, i když pohodlné přední zavěšení s nezávislým pérováním a celková cena z auta udělaly těžko prodátný produkt. Celkem se vyrobilo pouhých

500 kusů vozu. Od té doby je však bezpečnost hlavním krédem firmy. Volvo vlastní několik světových primátů v sériovém zavedení základních doplňků, jako jsou tříboťové pásy (již v roce 1959), brzdňé systémy, vyztužené dveře, pětiletá neomezená garance na motor až po první katalyzátor se sondou lambda.

Ještě během války se objevil typ PV 444, vypadal jako zmenšená amerika a dodnes se mu přezdívá „hrbáč“. S početnými modifikacemi se udržel ve výrobě přes

dvacet let. Jako model Duett zpopularizoval v Evropě provedení kombi pro rodiny a mezi řemeslníky.

V roce 1954 se Volvo postaralo o velké překvapení, když se odvážilo přestavit dvousedadlový sporták. Auto mělo laminátovou karoserii, krásný interiér a nepropíchnutelné pneumatiky. Přesto byla produkce zastavena kvůli nezájmu trhu již po 67 exemplářích. Dokonce se říkalo, že „nabízet kabriolet ze Švédska je jako prodávat ledničky eskymákům“.

Nákladní verze Jakoba byla velmi oblíbená pro svou spolehlivost a solidnost

PV 654 z roku 1933. PV znamená Person Vagn (osobní auto), 6 = šestiváťcová limuzína vyšší třídy, 5 = 5místná, 4 = luxusní provedení

„Krok zpět“ – králova osobní limuzína a pozdější kabriolet měly reflektory namontované opět na blatníku

PV 444 „Hrbáč“. Mezi roky 1944 a 1958 ho bylo vyrobeno celkem 200 000 kusů s motory 40–95 ks

Naštěstí se neprosadil ani další exot zvaný Philip. Jeho těžká karoserie kopírovala americký styl, zatímco zbytek Evropy již demonstroval svébytnost i v automobilovém průmyslu. Z dnešního pohledu se dá říct, že americká auta byla opravdu populární jen ve dvou státech Evropy – ve Švédsku a Švýcarsku. Nikde jich není na silnicích dodnes tolik vidět jako v těchto dvou zemích.

Rok 1956 byl rokem prezentace nového typu 120, přezdívaného zprvu jen ve Švédsku jako Amazone. Zakrátko následovaly jeho sportovnější sestry typu 121 a 122 S a 123 GT. Tímto vrhem se Volvu podařil světový průlom a velký komerční úspěch. Auto vydrželo v produkci do roku 1965. Celkem se jich prodalo 280 000 ve Švédsku

Volvo Sport, laminátový roadster s motorem B 14A vybavený dvojitým karburátorem a výkonem 70 ks – jeden z 67 vyrobených

Stříbrný (neohrabaný) Philip zůstal na skladě a stal se dnes hledanou raritou

a 160 000 jich šlo na export. Dnes jsou amazony kultovními youngtimery a jejich majitelé se sdružují ve stovkách klubů po celém světě.

Kromě zmíněné a málo známé plastické krásy Volvo Sport je v muzeu i avantgardní a nadčasový sportovní vůz P 1800. Svým způsobem se proslavil i jako auto Rogera Moora, anglického detektiva-gentelmana z televizní série The Saint – 77 Sunset Strip. Herec Moore proslul v šedesátých letech jako Simon Templar se svatozáří, která se mu objevovala nad hlavou, když něco nemožného vyřešil... „Sportovní vůz je ve vynikajícím původním stavu a samozřejmě pojezdny. R. Moore, který si kdysi též zahrál Jamese Bonda, se při své návštěvě Göteborgu už několikrát ve „svém“ autě svezl!“ hrdě podotkl pan ředitel, který si mezitím nechal říkat už jen Sten.

Éru hranatých karosérií s přezdívkou „traktor“ zahájil typ 144 v roce 1967. Tehdy to bylo auto s nejvyšším stupněm bezpečnosti na světě. Střešní konstrukce udržela tlak šesti na sebe naskládaných aut stejného

Zato malé a hbité nákladáčky se staly spolehlivým dopravním prostředkem menších firem a řemeslníků

typu. Vlajkovou lodí byl typ 164, který sloužil i jako vládní limuzína, a to nejen ve Švédsku.

Nejen osobní vozy

Volvo staví již tradičně i nákladní auta, ale i letecké motory, přírůbky, čluny, lodní motory a věnuje se automobilovému sportu. Kompletní kempinkové vybavení „Made by Volvo“ počínaje autem přes přírůbky a člun i s motorem je též součástí výstavy. Celý jeden sál dokumentuje úspěchy továrních týmů Volva na silničních kolbištích, zvláště v rallyovém sportu. Nová auta a výsledky koprodukce s DAF nás už zajímala jen naokraj.

Více než tříhodinová komentovaná návštěva znamenala značný nápor a je jen škoda, že jsme neměli více času. Uháněli jsme totiž s naší feldou vstříc dalšímu cíli vytrvalostního výletu zvaného Maraton půlnočního slunce.

Text a foto: Dr. Jiří W. Pollak, sc.

Amazona, ikona švédské mobility a pojem kvality

Policejní vozy typu 121 se tehdy nahrazovaly novými až po 300 000 km

Poválečná rally byla bez Volva nemyslitelná a bezpočet úspěchů svědčí o jeho kvalitě

P 1800 S z filmů 77 Sunset Strip herce Rogera Moora

Hasičák sloužil do nedávna je v původním stavu a nadchl svou zachovalostí

Volvo postupně diverzifikovalo a vyrábělo veškeré kempingové vybavení ve vlastní režii